

המחלקה לרפואת חירום

בעלי תפקידים במחלקה

ד"ר לימור אהרנסון-דניאל	רמ"ח רפואת חירום
ד"ר דגן שוורץ	ראש התואר הראשון
ד"ר ברוריה עדיני	יו"ר ועדת תלמידי מחקר
גב' עידית זכריה	יו"ר ועדת הקבלה
גב' ז'נט אוזר	יו"ר ועדת שנה א'
ד"ר עמית פרנקל	יו"ר ועדת שנה ב'
גב' עידית זכריה	יו"ר ועדת שנה ג' ומרכזת התנסויות קליניות בבתי החולים
מר אורן ווכט	מרכז התנסויות קליניות במגן-דוד אדום
גב' אביבה רוסבי	מזכירת המחלקה
גב' ליטל חזן	רכזת

תואר ראשון ברפואת חירום (B.E.M.S.)

המחלקה לרפואת חירום הוקמה בשנת 1998 ומהווה חלוץ בתחום ההכשרה האקדמית לפראמדיקים במדינת ישראל. המחלקה מעניקה לבוגריה תואר אקדמי במקצועות הבריאות B.E.M.S. ותעודת מקצוע המונפקת ע"י מגן דוד אדום לישראל. מאז שנות השמונים המוקדמות, אז הוחל בהכשרת פראמדיקים במדינת ישראל רכשו לעצמם הפראמדיקים מעמד של כבוד בתחום רפואת החירום והאסונות במדינת ישראל. הם קיבעו לעצמם מעמד של מטפלים אשר נותנים את הטיפול הטוב ביותר למצבי חירום ברמת טרום בית החולים. המחלקה שמה לה למטרה לקדם את הרפואה הטרומ אשפוזית במדינה ע"י הכשרת אנשי מקצוע מעולים אשר משלבים גישה אנושית ותומכת למטופל יחד עם ידע מקצועי ברמה הגבוהה ביותר ויכולת לנהל אירועים מורכבים. בנוסף שמה לה המחלקה כמטרה את קידום המחקר האקדמי בתחום חיוני זה. המחלקה מאז הקמתה ועד היום עובדת בשיתוף פעולה הדוק עם ארגון ההצלה הלאומי, מגן דוד אדום. חלק מהקורסים וכל ההשתלמויות על האמבולנסים וניידות טיפול הנמרץ מועברים ע"י מנהלים וחונכים של מד"א. בשנים האחרונות הצטרפו בוגרינו גם לתפקידים נוספים, כעוזרי רופא בבתי חולים וכפרמדיקים בחברות ובארגונים גדולים, בבתי ספר ובמשרד הבריאות.

המחלקה רואה את תפקידה, בשיתוף עם הסטודנטים והבוגרים, כאחראים לקדם ולהוביל את תחום רפואת החירום בארץ ובעולם ע"י הקניית ידע, קיום מחקר בתחומים השונים של רפואת החירום ורפואת האסונות. תוכנית הלימודים בנויה ממסלול של שלוש שנים. השנה הראשונה מוקדשת בעיקרה ללימוד מדעי היסוד של מקצועות הבריאות והיא נלמדת בשילוב מחלקות אחרות בביה"ס למקצועות הבריאות הקהילתיים. בשנה זו נחשפים הלומדים גם לשני קורסים ייחודיים של המחלקה בנושא תקשורת עם חולה ועזרה ראשונה החיאה בסיסית. בסוף שנה זו מתחילים הסטודנטים בהתנסות מעשית כחובשים מלווים על אמבולנסים וניידות טיפול נמרץ של מד"א. התנסות זו הינה חשובה כדי שהסטודנט יכיר מקרוב את המקצוע אשר לקראתו הוא לומד, וידע לקראת מה הוא הולך. השנה השנייה ללימודים מוקדשת בעיקרה ללימוד עיוני ומעשי (בעזרת סימולטורים וחולים מדומים) של התחומים הקליניים השונים ברפואת החירום (לרשות הסטודנטים עומד מרכז סימולציה מתקדם ומשוכלל ומדריכים מן השורה הראשונה) ורכישה של הכישורים והמיומנויות הדרושים למקצוע הפראמדיק. השנה השלישית מוקדשת בעיקרה להתנסויות קליניות, בבתי חולים ועל אמבולנסים. בסמסטר הראשון, מוקדש יום אחד בשבוע להשלמת קורסים כגון סמינר מחקר, מגה-קוד מתקדם, קורס בחירה וקורס בהצגה ודיון של מקרים רפואיים. בשאר ימות השבוע של סמסטר זה מבצעים הסטודנטים "סבבים קליניים" בבתי חולים ברחבי הארץ. לעיתים קרובות הסבב בבתי החולים המרוחקים מבאר-שבע (דוגמת רמב"ם, בילינסון, קפלן, שערי-צדק) כרוך במעבר הסטודנט למגורים באזור בית החולים בסמסטר זה. הסמסטר השני של השנה השלישית מוקדש בעיקרו להתנסויות קליניות על ניידות הטיפול הנמרץ של מד"א. נעשה מאמץ

שסטודנט שעבר לגור באזור בית חולים מסויים ישלים גם את התנסויות מד"א שלו באותו האזור. כדי לסיים בהצלחה את התואר, על הסטודנטים לעמוד בהצלחה בדרישות האקדמיות והקליניות.

תכנית לימודים

רפואת חירום שנה א' - סמסטר א

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות מעבדה	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	א. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
				39	2.5	שו"ת	פיזיקה מכניקה	47311021
			12	34	3	שו"ת	כימיה כללית ואורגנית	47211031
				36	3	שעור	ביולוגיה של התא	47311041
				42	3	שעור	מיקרוביולוגיה אימונולוגיה ווירולוגיה	47311301
				20	1.5	שעור	היסטולוגיה ואמבריולוגיה	47211281
			12	34	3	שו"ת	אנטומיה כללית	47211022
				13	1	שעור	פתולוגיה כללית	47211261
				26	2	שעור	מבוא לפסיכולוגיה	47211421
				26	2	שעור	פרמקולוגיה כללית	47311342
			18	26	2.5	שו"ת	אפידמיולוגיה וקריאה ביקורתית	47311511
				18	1.5	שעור	מערכת המטולוגית	47311151
				0	0		הדרכה בספריה	47010001
			42	314	25		סה"כ	

רפואת חירום שנה א' - סמסטר ב'

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות מעבדה	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	א. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
				34	2.5	שעור	מבוא לביוכימיה	47211062
				18	1	שעור	פיסיקה חשמל	47311121
			18	26	2.5	שו"ת	אפידמיולוגיה וחשיבה כמותית	47311521
				49	4	שעור	מערכת לב וכלי דם	47811161
				32	2	שעור	מערכת נשימה	47311171
				19	1	שעור	מערכת נפרולוגית	47311191
				20	1.5	שעור	מערכת עיכול	47312111
				52	3	שו"ת	תקשורת	47811441
				72	5.5	שו"ת	עזרה ראשונה (EMT)	47811631
				39	3	שעור	פתופיזיולוגיה של טראומה	47811811
	96			0	2	שעור	התנסויות מד"א	47812887
				361	28		סה"כ	

רפואת חירום שנה ב' - סמסטר א'

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות מעבדה	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	א. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
			0	28	2	שיעור	מערכת הפרשה פנימית אנדו ורביה	47312151
			35	35	4	שו"ת	אבחנה פיזיקלית	47812831
			0	16	1	שעור	נתיב אויר	47812841
			0	52	4	שעור	מצבי חרום פנימיים וויסות חום	47812871
			2	24	2	שו"ת	נורואנטומה	47312311
				30	2	שעור	מצבי חירום מילדותיים	47812801
			6	20	2	שו"ת	נורופיזיולוגיה	47312321
			0	26	2	שעור	חילוץ והצלה ואר"ן	47812921
			0	39	3	שעור	מערכות בריאות בישראל	47812911
			52	26	4	שו"ת	תרגול מיומנויות	47812901
	96		0	0	2	התנסות	התנסויות מד"א 2	47812888
				78	5	שו"ת	מבוא לקרדיולוגיה	47812751
	96		190	374	33		סה"כ	

רפואת חירום שנה ב' - סמסטר ב'

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות מעבדה	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	א. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
				34	3	שעור	קרדיולוגיה	47810008
			50	12	3	שו"ת	מגה קוד - קרדיולוגיה	47810009
				20	1.5	שעור	מבוא לאורטופדיה	47812951
				39	3	שעור	כתיבה מדעית	47812001
			36	32	5	שו"ת	טראומה	47812861
				52	4	שעור	מצבי חירום פנימיים	47812881
				26	2	שעור	פרמקולוגיה קלינית	47813211
			24	48	5	שו"ת	אסונות וארועים רבי נפגעים ברפואה דחופה טרום אישפוזית	47810007
			24	6	2	שו"ת	תרגול מצבי חירום פנימיים - מגה קוד	47813932
			16	30	2.5	שו"ת	מצבי חירום פדיאטריים	47812811
			150	299	31		סה"כ	

סה"כ שנה ב'

64

רפואת חירום שנה ג' - סמסטר א'

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות מעבדה	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	א. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
-----------	----------------	------------	------------	------------	------	----------	----------	----------

ללא

אנגלית

				26	2	שעור	הצגה ודיון של מקרים רפואיים	47813021
				26	2	שעור	דיני בריאות	47219251
			32	0	3	שו"ת	מגה קוד מתקדם	47813051
				16	1	שו"ת	ACLS	47813111
				16	1	שו"ת	PHTLS	47813121
				16	1	שו"ת	PALS	47813131
	130				3	התנסות	התנסות בקרדיולוגיה	47813931
	210				4	התנסות	התנסות ברפואה דחופה	47813911
	80				2	התנסות	התנסות בילדים	47813921
	40				1	התנסות	התנסות במיילדות	47813941
	80				2	התנסות	התנסות בהרדמה	47813951
	540			100	22		סה"כ נק"ז ללא סמינרים וקורסי בחירה	
							קורסי בחירה : (אחד מהמוצעים)	
				26	2	שעור	דימות רפואי	47219631
				26	2	שעור	פסיכולוגיה חברתית	47219441
				26	2	שעור	אינטלגנציה רגשית	47210004
				30	2.5	שעור	טכניקות הטיפול ההוליסטי - רפואת העידן החדש-ישן	47219998
							סמינריונים : (אחד מהמוצעים)	
				26	2	סמינר	סוגיות נבחרות בניהול מערכת הבריאות א'	47219591
				26	2	סמינר	סמינר באבטחת איכות ברפואה דחופה א	47219661
				26	2	סמינר	סמינר בניהול ומנהיגות במצבי משבר	47219782
				26	2	סמינר	סמינר מחקר על פסיכולוגיה ובריאות א	47219641
				141	26		סה"כ נק"ז כולל קורסי בחירה וסמינרים	

רפואת חירום שנה ג' - סמסטר ב'

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות מעבדה	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	א. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
	600				12.5	התנסות	התנסויות קליניות בניידות טיפול נמרץ	47813851
				16	0.5	שעור	התמודדות עם ארועים טראומטיים ומוות	47813861
				16	13		סה"כ נק"ז ללא סמינרים	
							סמינריונים : (אחד מהמוצעים)	
				26	2	סמינר	סוגיות נבחרות בניהול מערכת הבריאות א'	47219592
				26	2	סמינר	סמינר באבטחת איכות ברפואה דחופה	47219662
				26	2	סמינר	סמינר בניהול ומנהיגות במצבי משבר	47219783

				26	2	סמינר	סמינר מחקר על פסיכולוגיה ובריאות א	47219642
				42	15		סה"כ כולל סמינרים	
					41		סה"כ שנה ג	

158.00

סה"כ לתואר

2.00

אנגלית

160.00

תואר ראשון ברפואת חירום לפרמדיקים

(יפתח על פי דרישה)

קיים מסלול ייחודי להשלמה לתואר ראשון ברפואת חירום עבור פרמדיקים פעילים.

מטרת התואר לפרמדיקים הינה להעניק הכשרה אקדמית לפרמדיקים אשר הוסמכו בתוכניות תעודה ואשר עובדים כפרמדיקים פעילים. סטודנטים אלה יהיו פטורים מלימודים ומהתנסויות אשר נלמדו ברמה טובה במסגרת הכשרת התעודה לפרמדיקים. תואר זה משרת את חזון המחלקה לרפואת חירום על פיו עתיד מקצוע הפרמדיק הינו כמקצוע אקדמי. התואר הראשון ברפואת חירום יקנה לבוגרי המסלול רקע מדעי רחב, הבנת עמוקה יותר של תהליכים ובסיס מוצק לחשיבה ולמחקר מדעי בתחום. התואר גם יאפשר לבוגרים המשך לימודים אקדמיים לקראת תארים גבוהים. תכני הלימוד ורמתם האקדמית של הקורסים במסלול זה זהים לאלו שבתוכנית התואר הראשון הרגילה וחלקם אף נלמדים יחד כמפורט להלן.

רפואת חירום משלימים שנה א' - סמסטר א'

מס' קורס	שם הקורס	א. הוראה	נק"ז	שעות הוראה	שעות תרגול	התנסות מחלקתית	שעות מעשי
47211031	כימיה כללית ואורגנית	שו"ת	3	34	12		
47311041	ביולוגיה של התא	שעור	3	36			
47311301	מיקרוביולוגיה אימונולוגיה ווירולוגיה	שעור	3	42			
47211281	היסטולוגיה ואמבריולוגיה	שעור	1.5	20			
47211022	אנטומיה כללית	שו"ת	3	34	12		
47211261	פתולוגיה כללית	שעור	1	13			
47211421	מבוא לפסיכולוגיה	שעור	2	26			
47311511	אפידימיולוגיה וקריאה ביקורתית	שו"ת	2.5	26	18		
47311151	מערכת דם	שעור	1.5	18			
47010001	הדרכה בספריה		0	0			
	סה"כ		20.5	249	42		

שנה א' - סמסטר ב'

מס' קורס	שם הקורס	א. הוראה	נק"ז	שעות הוראה	שעות תרגול	התנסות מחלקתית	שעות מעשי
47211062	מבוא לביוכימיה	שעור	2.5	34			
47311121	פיסיקה חשמל	שעור	1	18			
47311521	אפידימיולוגיה וחשיבה כמותית	שו"ת	2.5	26	18		
47811161	מערכת לב וכלי דם	שעור	4	49			

			32	2	שעור	מערכת נשימה	47311171
			19	1	שעור	מערכת נפרולוגית	47311191
			20	1.5	שעור	מערכת עיכול	47312111
			26	2	שעור	מבוא לפרמקולוגיה	47311342
			39	3	שעור	פתופיזיולוגיה של טראומה	47811811
		18	263	19.5		סה"כ	

40

סה"כ שנה א

שנה ב' - סמסטר א'

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	א. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
			28	2	שיעור	מערכת הפרשה פנימית אנדו ורביה	47312151
		35	35	4	שו"ת	אבחנה פיזיקלית	47812831
			16	1	שעור	נתיב אויר	47812841
			52	4	שעור	מצבי חרום פנימיים וויסות חום	47812871
		2	24	2	שו"ת	נוירואנטומיה	47312311
			30	2	שעור	מצבי חירום מילדותיים	47812801
		6	20	2	שו"ת	נוירופיזיולוגיה	47312321
			39	3	שעור	מערכות בריאות בישראל	47812911
	0	43	244	20		סה"כ	

שנה ב' - סמסטר ב'

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	א. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
			34	3	שעור	קרדילוגיה	47810008
			20	1.5	שעור	מבוא לאורטופדיה	47812951
			32	3	שעור	טראומה	47812861
			39	3	שעור	כתיבה מדעית	47812001
			52	4	שעור	מצבי חירום פנימיים	47812881
			26	2	שעור	פרמקולוגיה קלינית	47813211
		16	30	2.5	שו"ת	מצבי חירום פדיאטריים	47812811
		16	233	19		סה"כ	

סה"כ שנה ב'

39

שנה ג' - סמסטר א'

לא נגלית

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	ז. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
			26	2	שעור	דיני בריאות	47219251
			16	1	שו"ת	ACLS	47813111
			16	1	שו"ת	PHTLS	47813121
			16	1	שו"ת	PALS	47813131
	20			0.5	התנסות	התנסות בקרדילוגיה	47813931
	80			2	התנסות	התנסות ברפואה דחופה	47813911
	40			1	התנסות	התנסות בילדים	47813921
	140		74	8.5		סה"כ נק"ז ללא סמינרים וקורסי בחירה	
						קורסי בחירה : (אחד מהמוצעים)	
			26	2	שעור	דימות רפואי	47219631
			26	2	שעור	פסיכולוגיה חברתית	47219441
			26	2	שעור	אינטלגנציה ריגשית	47210004
			30	2.5	שעור	טכניקות הטיפול ההוליסטי - רפואת העידן החדש-ישן	47219998
						סמינריונים : (אחד מהמוצעים)	
			26	2	סמינר	סוגיות נבחרות בניהול מערכת הבריאות א'	47219591
			26	2	סמינר	סמינר באבטחת איכות ברפואה דחופה א	47219661
			26	2	סמינר	סמינר בניהול ומנהיגות במצבי משבר	47219782
			26	2	סמינר	סמינר הערכות מערכת הבריאות באב"כ א	47219601
			141	12.5		סה"כ נק"ז כולל קורסי בחירה וסמינרים	

שנה ג' - סמסטר ב'

שעות מעשי	התנסות מחלקתית	שעות תרגול	שעות הוראה	נק"ז	ז. הוראה	שם הקורס	מס' קורס
			16	0.5	שעור	התמודדות עם ארועים טראומטיים ומוות	47813861
			16	0.5		סה"כ נק"ז ללא סמינרים	
						סמינריונים : (אחד מהמוצעים)	
			26	2	סמינר	סוגיות נבחרות בניהול מערכת הבריאות א'	47219592
			26	2	סמינר	סמינר באבטחת איכות ברפואה דחופה	47219662
			26	2	סמינר	סמינר בניהול ומנהיגות במצבי משבר	47219783

			26	2	סמינר	סמינר הערכות מערכת הבריאות באב"כ ב	47219602
			42	2.5		סה"כ כולל סמינרים	
				15		סה"כ שנה ג	
				94.00		סה"כ לתואר	
				2.00		אנגלית	
				96.00			

תואר שני ברפואת חירום (M.EM)

רקע ותיאור כללי

רפואת החירום מתמודדת עם נושאים מגוונים ביניהם תאונות, אסונות טבע, אסונות מעשי ידי אדם ומתארי שגרה. על מנת להתמודד עם טווח כה נרחב של מצבים וצרכים, נחוצה הכשרה אשר תעניק לעוסקים בתחום ידע רחב ומגוון, הן תיאורטי והן מעשי. התואר השני ברפואת חירום מתמקד במוכנות המערכות השונות ובמענה למצבי חירום.

בעולם עלו לסדר היום הציבורי סכנות הטרור, עם ההתקפה על ארה"ב בספטמבר 2001. נזקי הסופה "קטרינה", זמן קצר לאחר מכן, הוסיפו למוֹדְעוֹת קשיים ארגוניים לנוכח אסון טבע גדול. בעקבות שני אירועים רבי נפגעים אלה, תועלו משאבים רבים על ידי השלטון הפדרלי בארה"ב למחקר ולהיערכות למצבי חירום ואסון, דבר שהביא להתעוררות העשייה בתחום. אירועים גדולים אחרים, דוגמת מתקפת הטרור במומבאי בנובמבר 2008 מהווים תזכורת לחשש ולצורך במוכנות לאירועים רבי נפגעים מעשי ידי אדם, בעוד שתופעות טבע כמו רעידות אדמה שהתרחשו בהאיטי, באסיה ובדרום אמריקה בשנים האחרונות וגרמו להרס ולפגיעה המוניים ממחישים את הצורך בהיערכות למצבי אסון הנגרמים כתוצאה מאיתני הטבע.

בישראל קיימות מזה שנים סכנות ביטחוניות אשר דרשו מוכנות והיערכות של מערכת הבריאות. בשנים האחרונות הפך העורף לחזית ומדינת ישראל ניצבה בפני אתגרים רבים בתחום ההתמודדות עם מצבי חירום ואסון אזרחיים. פרט לצורך במערכת רפואת חירום גמישה וזמינה לעיתים תכופות התעורר גם צורך בטיפול בתופעות של עקה באוכלוסייה, כמו גם לחינוך, הסברה וניהול סיכונים.

הניסיון והידע שנצברו בארץ ובעולם, הורחבו ובוססו אקדמית לצורך יצירת תכנית חדשה לתואר שני המתמקדת במוכנות והיערכות למצבי חירום ואסון.

מטרת התכנית היא להעמיק בקרב תלמידיה את הידע וההבנה בתחום רפואת החירום והאסון ולתת בידי בוגריה שפה משותפת וכלים חיוניים לניהול מיטבי של ארגונים במצבי חירום ולמוכנות המערכת הרפואית למתן מענה מיטבי.

הכשרת בעלי ידע בתחום הינה צעד ראשון לקראת התמקצעות ומינוי מומחים לאסונות ראשית במערכת הבריאות, על מכלול שירותיה ובהמשך בארגונים גדולים, גופים ציבוריים, וברשויות. למומחים אלה ראוי שיהיה בסיס הידע הנדרש כדי לתכנן היערכות ומענה מותאמים למתארים שונים, והם יהיו בעלי הכישורים והסמכות להניע פעילות וליצור תקשורת בין גופים בעת הצורך.

אנו מאמינים כי התפתחות גישה כוללת ומקיפה למוכנות למצבי חירום ואסון היא לא רק צו השעה אלא שלב בהתבגרות ובהבשלה של ומערכות שעת החירום במדינת ישראל. התפתחות זו, ראוי שתתבסס על מחקר אקדמי בתחום.

מתוך ראייה זו, גויסו בעלי מקצוע מהשורה הראשונה בתחום, לבנות את התכנית ולהורות בה.

התכנית

התואר השני ברפואת חירום מכשיר מומחים בתחום המוכנות וההיערכות למצבי חירום ואסון, מעצים ידע למטפלים ונותן כלים ייחודיים למחקר ולניהול הן במערך רפואת החירום והן בארגונים משיקים במצבי חירום. עובדים בקהילה, ברשויות מקומיות, ואף בארגונים גדולים המעוניינים לפעול לשיפור המוכנות וההיערכות בארגונים ימצאו בתכנית עניין. התכנית חושפת את התלמידים לתפקידי שירותי החירום בקהילה ובמערך החירום הלאומיים. בוגרי התכנית מצוידים בכלים שיאפשרו להם ליזום ולכוון פעולות להגברת המוכנות, להפחתת הסיכון להיפגעות, תחלואה ותמותה ולניהול המערכות השונות בצורה מיטבית בשגרה ובחירום. תוכנית הלימודים חושפת את המשתתפים לידיע המצטבר בנושא הסכנות והאתגרים המאפיינים התמודדות עם אירועי חירום ונותנת בידם כלים למענה מושכל ויעיל.

הגישה המקפת לנושא רפואת חירום במסגרת התכנית המוצעת משלבת לימוד של ההיסטוריה והרקע התיאורטי עם תיאור פרטני של אסונות שאירעו וניהול התגובה אליהם, בין היתר מפי אנשים שמילאו תפקידים מרכזיים באירועים אלה. הסטודנטים לומדים את החומר בהקשר של בריאות הציבור ומכירים את האפידמיולוגיה של אסונות שונים עם הלקחים הנובעים ממנה. בין היתר, נלמדות שיטות ניהול שונות ויישום חומר הלימוד באמצעות ניתוח סיכונים, מוכנות וצרכים, ובאמצעות בניית תוכניות למוכנות ולתגובה למתארי היפגעות ואסון שונים. בתוכנית הלימודים נחשפים המשתתפים לנושאי התמודדות עם אוכלוסיה, ארגון שירותי בריאות ולעקרונות הסיוע ההומניטארי הבין לאומי. במסגרת התכנית נלמדים מאפייני אסונות ומצבי חירום שונים, השלכות של מאפייני הקהילה וצרכיה הספציפיים על התמודדות עם מצבי חירום וגישות שונות לטיפול בשגרה ובחירום. לאורך כל התוכנית מבוססות ומועמקות יכולות המחקר של התלמידים, בין היתר באמצעות קריאה ביקורתית של מאמרים מהספרות המדעית בנושאים רלוונטיים ולימוד נושאים ייחודיים באפידמיולוגיה של היפגעות ומגיפות הקשורות במצבי אסון.

בתכנית שולבו מספר סיורים ותרגילים ויתקיימו ימי עיון אליהם יוזמנו מרצים אורחים מהשורה הראשונה בארץ ובעולם.

תוכנית התואר השני ברפואת חירום שואפת לקדם מצוינות בשני מסלולי משנה: מסלול עם דגש מחקרי הכולל עבודת גמר (תיזה), מסלול ללא תיזה השם דגש על פיתוח מיומנויות לניהול המוכנות והמענה למצבי חירום. עם השלמת חובות השנה הראשונה יוכלו התלמידים להגיש מועמדות למסלול המחקר על פי התנאים שיפורטו בהמשך.

תכלית מסלול המחקר היא אימון הסטודנט בשיטות מחקר, כולל קריאה ביקורתית של ספרות מקצועית, תכנון וביצוע עבודת מחקר בהיקף המתאים למקובל בפקולטה וברמה אקדמית נאותה. תלמידי המחקר מחוייבים ללמוד מספר מצומצם יותר של קורסים פרונטליים ומקדישים זמן רב יותר ללימוד עצמי, למחקר ולכתיבת עבודת הגמר. במהלך הלימודים במסלול המחקר ידרשו תלמידי המחקר לדווח עתית לועדת תלמידי המחקר המחלקתית על התקדמותם ולהציג את עבודתם בסמינרים מחלקתיים. בסיום המסלול יוגש לבדיקה חיבור בנושא המחקר ותתקיים בחינה בעל פה. המחקר עשוי להיות תיאורטי או ניסויי/יישומי, ובחינתו תעשה תוך הדגשת הגישה המדעית האנליטית והתרומה לקידום ההבנה ו/או עדכון הידיע המדעי הקיים בנושא המחקר.

הדרישות האקדמיות הגבוהות מלוות באווירה התומכת של האוניברסיטה ובסיוע צמוד של חברי הסגל אשר באים "מהשטח" עם ניסיון בטיפול ובהתמודדות עם מצבי חירום ויעזרו למשתתפים להפיק את המירב מתכנית הלימודים.

מטרות התכנית

- להסמיק בוגרים בעלי ידע וכלים להתמודדות עם הטווח הנרחב של המצבים והצרכים העלולים להתעורר במצבי חירום ואסון ובעלי יכולת למתן מענה אופטימלי במצבים אלה
- להרחיב ולהעמיק את הידע במגוון הנושאים הקשורים במצבי חירום ואסון
- להעמיק המחקר בתחום רפואת החירום ותפקידיה במצבי שגרה ואסון.
- להכשיר דור של חוקרים, ולרכז מחקר אקדמי בתחום ההפגעות וההתמודדות

- להכשיר עתודה ללימודי תואר שלישי בתחום מתפתח זה.

קהל יעד

התוכנית מיועדת בראש ובראשונה לעוסקים בתחום אשר מבקשים להרחיב ולהעמיק את ידיעותיהם וכישוריהם בנושאים הקשורים בהיערכות ובטיפול במצבי חירום ואסון, וניהול המערכות הרלוונטיות בשגרה ובחירום.

התוכנית מתאימה לרופאים, לבוגרי רפואת חירום (פאראמדיקים), בוגרי סיעוד, בעלי תואר בניהול מערכות בריאות ולבעלי תפקידים בשירותים הקהילתיים כגון עובדים סוציאליים ופסיכולוגים. פעילים בפעילות הומניטארית בארגוני סיוע מקומיים, אזוריים ובין לאומיים, נושאי תפקידים בשירותי החירום ההצלה ובארגונים המשרתים אוכלוסיות ספציפיות בעיתות חירום ואסון, מנהלים בהווה ומועמדים לתפקידי ניהול בתחומים אלה, כמו גם בעלי תפקידים בארגונים גדולים המעוניינים לפתח את המוכנות וההיערכות בארגונם ימצאו עניין ותועלת בתכנית. אין צורך בידע קליני מוקדם.

התואר מוכר על ידי המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) למטרת פטור ממדעי היסוד לרופאים.

אחיות ברמת גמול 14 ומעלה שעוסקות בתחום החירום, יזכו בגין לימודים אלו בהשמת שכר אקדמי בדירוג האחיות.

תנאי רישום וקבלה

1. רשאים להירשם אזרחי ישראל, בעלי תואר בוגר אוניברסיטה המוכר על ידי המל"ג בציון ממוצע של 80 ומעלה מתחומי הבריאות, הניהול, ומדעי החברה.
 2. מועמדים בעלי ממוצע 75-80 העוסקים בתחום רלוונטי ובאמתחתם המלצות ידונו בועדת קבלה.
 3. ועדת הקבלה תדון במועמדים בעלי תואר ראשון בתחומים שונים מן המנויים לעיל אך יתכן ומועמדים אלה יידרשו ללימודי השלמה לפני שיתקבלו כתלמידים מן המניין.
 4. עדיפות תינתן לבעלי תפקידים בתחום. עובדים בארגוני חירום והצלה, במערכת הבריאות, במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, במשטרה, בצה"ל, כמו גם חברים בארגוני סיוע הומניטארי. במקרים חריגים עשויה ועדת הקבלה לקבל מועמדים בעלי נתונים גבוהים גם ללא רקע רלוונטי.
 5. חלק מהמועמדים לתכנית יוזמנו לראיון על פי קריטריונים שתקבע ועדת הקבלה.
- הערה: עדיפות בקבלה תינתן למועמדים אשר בחרו ברפואת חירום כעדיפות ראשונה. בשנים בהן מספר הנרשמים רב במיוחד יכולה ועדת הקבלה להחליט שאינה דנה כלל בנרשמים שבחרו ברפואת חירום בעדיפות שנייה או שלישית.

משך הלימודים: שנתיים אקדמיות (4 סמסטרים, ללא סמסטר קיץ) במתכונת של יום לימודים מרוכז אחד בשבוע. תלמיד המעוניין במערכת חלקית יוכל להגיש בקשה בכתב לפרוס את לימודיו. לימודים חלקיים יארכו עד ארבע שנים, 8 סמסטרים. אין התחייבות לכך שבקשה לפריסת לימודים תאושר.

ימי הלימודים: בשנת תשע"ג הלימודים יתקיימו בימי שלישי.

פעילויות נוספות במסגרת הלימודים

- במהלך הלימודים יתקיימו פעילויות העשרה כגון צפייה והשתתפות בתרגילי חירום בעורף ובבתי החולים, סיור באולפן טלוויזיה, כנסים וימי עיון.

- כמו כן יתקיימו סדנאות בנושאים הקשורים לנושאי התואר בשילוב עם המרכז לחקר המוכנות והמענה למצבי חירום ואסונות.
- יעשה מאמץ לפרסם את יעדי ומועדי הסיורים והסדנאות בתחילת שנת הלימודים. ההשתתפות בסיורים תהיה חובה וההגעה למקום תהיה עצמאית. יעשה מאמץ שהסיורים יתקיימו ביום הלימודים השבועי, גם אם בתקופות חופש או מבחנים.

מעמד אקדמי

תלמיד המתקבל והלומד לתואר שני ברפואת חירום יכול להיות באחד משני המעמדות האקדמיים הבאים:
 "מן המניין" - תלמיד שעמד בדרישות הקבלה ואיננו חייב בקורסי השלמה.
 "לא מן המניין – חייב בקורסי השלמה" - תלמיד שהתקבל כחריג. תלמיד זה חייב לעמוד בתנאי הקבלה בתוך שנה מתחילת הלימודים. עמד התלמיד בהצלחה בתנאים - יעבור ל"מן המניין", ולא - יופסקו לימודיו בתכנית.

תכנית הלימודים

בתוכנית שני מסלולים: מסלול עם דגש מחקרי הכולל עבודת גמר (תיזה), ומסלול ללא תיזה השם דגש על ניהול המוכנות והמענה למצבי חירום. התוכנית שואפת לקדם מצוינות בשני המסלולים.
 בשנת הלימודים הראשונה לומדים יחד כל תלמידי התכנית. בתום השנה הראשונה יוכלו תלמידים מצטיינים להגיש מועמדות לעבור למסלול המחקר. תכלית מסלול המחקר היא אימון הסטודנט בשיטות מחקר, כולל קריאה ביקורתית של ספרות מקצועית, תכנון וביצוע עבודת מחקר בהיקף המתאים למקובל בפקולטה וברמה אקדמית נאותה. במהלך המסלול תוצג העבודה בפני ועדת מחקר מחלקתית, בסיום המסלול יוגש לבדיקה חיבור בנושא המחקר ותתקיים בחינה בעל פה. המחקר עשוי להיות תיאורטי או ניסויי/יישומי, ובחינתו תעשה תוך הדגשת הגישה המדעית האנליטית והתרומה לקידום ההבנה ו/או עדכון הידע המדעי הקיים בנושא המחקר.

תנאי קבלה למסלול המחקר

תנאי סף להצגת מועמדות למסלול

למסלול המחקר יוכלו להגיש מועמדות סטודנטים פעילים במעמד "מן המניין" בתנאי שהשלימו את כל חובות שנה א בציון הנמצא בעשירון העליון של הציונים בכיתה. במקרים חריגים תשקל קבלת מועמדים מתחת לעשירון העליון של הכיתה במידה וממוצע ציוניהם מעל 85 והם בעלי ציון שאינו נופל מ-85 בקורסים המתודולוגיים ואשר מצאו נושא ומנחה לעבודה. סטודנטים שעומדים ברף הנ"ל יוכלו להציג מועמדות בפני ועדת תלמידי מחקר ולהתחיל את הליך הקבלה.

הליך הקבלה למסלול המחקר

- סטודנטים העומדים ברף הציונים הנ"ל ומעוניינים להתקבל למסלול המחקר ישלחו, לאחר פרסום ציוני שנה א', טופס "הצהרת כוונות לגבי הרצון לעבור למסלול. את הטופס יש לשלוח לד"ר ברוריה עדיני במייל adinib@bgu.ac.il. מי שלא הגיש טופס הצהרת כוונות, לא ישקל כתלמיד במסלול המחקר.
- על הסטודנט לבחור נושא, לאתר מנחה ולכתוב הצעת מחקר על פי ההנחיות.
- על ההצעה בצירוף טופס "בקשה למעבר למסלול המחקר" להגיע למזכירות המחלקה עד לתאריך שיקבע בכל שנה, בחתימת המנחה המיועד. יש לשלוח גם עותק במייל למזכירת המחלקה הגברת אביבה רושבי: rosshabi@bgu.ac.il.

ד. שקלול לימודי שנה א, הצעה זו ודיון עם המנחה המיועד, ישמשו את ועדת תלמידי המחקר המחלקתית בהחלטה האם לאשר את מעבר הסטודנט למסלול המחקר. הודעה על קבלה למסלול תינתן לפני פתיחת שנת הלימודים השנייה בתכנית.

הנחיות מפורטות לגבי כתיבת ההצעה ועבודת התיזה תפורסמנה ותופצנה בנפרד לתלמידי מסלול המחקר.

פטור – ניתן לבקש פטור מקורסי השלמה וקורסים המקנים נקודות זכות בתנאי שנלמדו תכני הקורסים במהלך לימודים לתואר במסגרת אקדמית קודמת לתואר שני ומעלה והושלמו חובותיהם בציון 80 ומעלה. הפטור מותנה בכך שלא חלפו יותר מ-3 שנים ממועד סיום התואר בו נלמדו קורסים אלו. הפטור איננו מזכה בנקודות זכות. תלמיד הפטור מקורס חובה כללי לתואר ילמד במקומו קורס אחר כפי שיקבע על-ידי ועדת הוראה.

תלמיד הסבור כי הוא זכאי לפטור כלשהו יגיש בקשה למזכירות המחלקה בצרף סילבוס רלוונטי מאושר על-ידי המחלקה בה נלמד הקורס. אין להירשם לקורס שטרם נתקבלה תשובה רשמית לגביו. הפטור לכל קורס טעון אישור ראש ועדת הוראה של התואר השני.

הכרה – הכרה בקורס המזכה בנקודות זכות תינתן אך ורק בגין קורס שנלמד במסגרת תואר שני במוסד אקדמי מוכר על-ידי המועצה להשכלה גבוהה, לא מומש לתואר, נמצא רלוונטי לתכנית הלימודים במחלקה וציונו לפחות 80. ההכרה מותנית בכך שלא חלפו יותר מ-5 שנים ממועד השלמת הקורס. ונתונה לשיקול ועדת הוראה מחלקתית. מספר נקודות הזכות המקסימאלי שניתן להכיר בו לא יעלה על 6 נק"ז.

רישום לקורסים

לקראת כל סמסטר יפורסמו תאריכי ההרשמה לקורסים. ההרשמה מתבצעת באמצעות המחשב. בתחילת הסמסטר מוגדרת תקופת שינויים אשר רק בה ניתן לבצע שינויים בתכנית הלימודים (אין רישום לקורסים לאחר תום תקופת השינויים). תלמיד אשר לא ערך רישום לקורסים במחשב בתקופת ההרשמה או בתקופת השינויים, יופסקו לימודיו. אם מתאפשר רישום מאוחר לקורס, רישום זה יחויב בתשלום מיוחד. סטודנט שלא נרשם לקורס במועד או בתקופת השינויים לא יוכל לקבל ציון באותו קורס גם אם נכח בשיעורים. סטודנט שנרשם לקורס ולא קיבל ציון, ייחשב הציון כאפס (ידווח ציון 700) בממוצע לימודיו. אין להירשם לקורסים החופפים בזמן מלא או חלקי זה לזה. רישום שכזה יגרור ביטול אחד הקורסים, גם אם נלמד.

תלמיד הכותב עבודת גמר חייב להיות תלמיד פעיל באוניברסיטה בכל סמסטר עד להגשת העבודה לשיפוט. לאחר אישור הצעת עבודת הגמר, באחריות הסטודנט להירשם כל סמסטר לקורס כתיבת עבודת גמר (478-2-7777) עד להגשת העבודה לשיפוט. כמו כן על התלמידים להשתתף בסמינר תלמידי מחקר חודשי. האחריות על מערכת הלימודים ובדיקת החובות בקורס חלה על התלמיד ואין בעובדה שבוצע רישום במחשב בכדי לפטור מאחריות זו. מערכת הלימודים של התלמיד בתום תקופת השינויים מהווה את הבסיס לחישוב שכר הלימוד.

ביטול (ויתור) אקדמי

ניתן לבטל את הרישום לקורסים גם מעבר לתקופת השינויים אולם לא יאוחר משבועיים לפני תום הסמסטר או המבחן בקורס המוקדם מכן השניים. ביטול קורס לאחר תום תקופת השינויים כרוך בתשלומים נוספים ואינו משנה את היקף שכר הלימוד. תלמיד שביטל רישום לקורס – "ביטול אקדמי" אינו זכאי לגשת לבחינה גם אם קורס זה מופיע בכרטיס הנבחן. בקיוסק המידע הקורס יופיע לתלמיד עם ציון "710", שמשמעו ביטול אקדמי.

שיטת ההערכה

הציונים בקורסים הנם בשיטה מאונית (מספר שלם בין 0 ל-100). הרכב הציון והתניות נוספות יימסרו על ידי המורה האחראי לקורס בתחילתו. ציון עובר הוא 65. הציונים הסופיים יפורסמו בלוח ההודעות האישי, בקיוסק המידע שבאתר האינטרנט האוניברסיטאי. חובתו של התלמיד לבדוק פרסומים אלו. במקרים בהם לא ייבחן התלמיד בקורס אליו הוא רשום, יעודכן ציונו כ- 700. ציון זה שווה ערך ל- 0. ציון זה ישוקלל בממוצע המצטבר של התלמיד וייחשב במניין הכישלונות.

השלמת מטלות בקורס

הדרישות והחובות החלות בכל קורס נמסרות על ידי מרצה הקורס בתחילת הסמסטר ולא יאוחר מתום תקופת השינויים (בסילבוס). אחריותו של התלמיד להשלים את כל הדרישות על פי לוח הזמנים שנקבע על ידי מרצה הקורס.

מועד ב

בתואר השני אין שני מועדי בחינה. כל תלמיד זכאי למועד אחד בלבד. היה ונוצרה מניעה חמורה (כפי שמוגדר בתקנון הבחינות) לגשת למועד א' יש לפנות בכתב למזכירות המחלקה ולנמק את הבקשה כולל אישורים מתאימים.

כשולן בקורס

תלמיד שנכשל בקורס חובה או השלמה חייב לחזור עליו במועד הראשון בו ניתן הקורס. תלמיד שנרשם לקורס פעם נוספת חייב לעמוד שנית בכל חובות הקורס. נכשל התלמיד שנית בקורס כנ"ל, יופסקו לימודיו בתכנית. תלמיד שנכשל בקורס בחירה רשאי לחזור עליו או ללמוד קורס בחירה חלופי. הכישלון לא ישוקלל עם סיום התואר אלא רק בממוצעים השונים במהלך הלימודים. תלמיד שצבר שלושה כישלונות בתכנית, יופסקו לימודיו, במניין הכישלונות ימנו גם אותם קורסים בהם לא נבחן התלמיד (ציון 700), וכן קורסים שחזר עליהם וציונם תוקן.

ערעור על ציון

ערעור על ציון שהתקבל יוגש בכתב על טופס המיועד לערעור דרך מזכירת המחלקה. אין לפנות בע"פ או בכתב למרצים בדבר שינוי ציון. תלמיד שיפנה ישירות למרצה, לא ישונה ציונו.

נוהל בחינות

נוהל בחינות אוניברסיטאי נגיש בקישור <http://cmsprod.bgu.ac.il/acadsec/nohalbhinot.htm>

חישוב ממוצע סמסטריאלי, שנתי ומצטבר

כל הממוצעים הם ממוצעים משוקללים. הציון המשמש לחישוב הממוצע הוא הציון האחרון (הציון הסופי בקורס). סטודנט שלא קיבל ציון בקורס, ישוקלל הציון 0 בממוצע המצטבר שלו (בגיליון הציונים מעודכן 700).

החלטות על מצב אקדמי

בתום כל סמסטר ייבדק מצבם האקדמי של תלמידים:

- א. תלמידים שהתקבלו על תנאי ומועד ההתניה הסתיים. אם עמדו בתנאים – ישונה מעמד הקבלה עבורם. ולא - יופסקו לימודיהם.
- ב. תלמידים שצברו עד שני כישלונות (כולל קורסים שלא נבחנו בהם) יוגדר מצבם האקדמי כלא תקין – אזרה.
- ג. תלמידים שצברו שלושה כישלונות (כולל קורסים שלא נבחנו בהם) או יש להם כשולן חוזר, ולו בקורס אחד, יופסקו לימודיהם.

החלטות אלו מתקבלות לאחר תום מועדי הבחינות, לפיכך, קבלת ההחלטות על סמסטר א' נעשות במהלך סמסטר ב' עצמו. אין בעובדה זו בכדי למנוע החלטה על הפסקת לימודים.

חופשת לימודים (ראה פקולטה)

בקשתו של תלמיד לחופשת לימודים תאושר אם התקיימו שלושת התנאים הבאים: תלמיד במצב אקדמי תקין (שאינו מועמד להפסקת לימודים). השלים בהצלחה לפחות שני קורסים. ממוצע ציוני לפחות 70.

החופשה טעונה אישור וועדת הוראה. חזר התלמיד בתום החופשה יוכרו כל הקורסים שהשלים בתקופת הלימודים טרם יציאתו לחופשה. את הבקשה ניתן להגיש עד היום האחרון של תקופת השינויים. ראוי להדגיש, כי למועד הגשת הבקשה יש השלכה על חיובי שכר לימוד מומלץ ביותר לעיין בפרסומי "חשבונות סטודנטים" בפרק הדין בתקנון הפסקת לימודים וביטול הרשמה.

לא תאושר חופשת לימודים בסיום התואר אלא במקרים חריגים, על-ידי ועדת ההוראה של בית-הספר.

הפסקת לימודים

תיעשה בשל סיבות אקדמיות, פסיקת בית הדין המשמעתי, בקשת הסטודנט, אי ביצוע רישום לקורסים או אי תשלום שכר לימוד.

זכאות לתואר

תלמיד יהיה זכאי לתואר אם השלים בהצלחה את כל חובות התואר והשיג ממוצע מצטבר של 70 לפחות. כדי להיכלל ברשימת הזכאים לשנה השוטפת יש להגיש את הבקשה לסגירת תואר למזכירות המחלקה לא יאוחר מהתאריך 30.11.2012. עם סגירת התואר ייחתמו הפרטים האישיים והאקדמיים של התלמיד ללא אפשרות שינוי.

מזכירות בית הספר תנפיק אישור זכאות לאחר שתיבדק הזכאות האקדמית, חובות שכר לימוד, ספריה והתקבל אישור הועדה המרכזת.

ציון משוקלל לתואר

הציון הסופי לתואר השני מחושב כדלהלן:

הציון הסופי במסלול עם עבודת גמר

60% ציוני הקורסים

20% ציון עבודת התיזה

20% ציון הבחינה על עבודת התיזה

השלמת החובה של הצגת העבודה במסגרת הסמינר המחלקתי

ציון סופי במסלול ללא עבודת גמר ובמסלול עם מגמה

100% ממוצע משוקלל של ציוני הקורסים.

הערות כלליות:

חובתו של התלמיד לדעת את כל התקנות וההוראות המפורטות לעיל, בידיעון האוניברסיטה ואלו שתתפרסמה על-ידי הגופים המוסמכים במהלך הלימודים.

לועדת הוראה שמורה הזכות לערוך שינויים בכל הכללים, התקנות ותכניות הלימודים המתפרסמים מבלי למסור הודעות אישיות לנוגעים בדבר. הודעה בדבר השינויים תפורסם באתר האינטרנט של התכנית.

התלמיד אחראי על תכנית לימודיו, אין ביעוץ או בהרשמה לקורסים במחשב בכדי לפטור מאחריות זו.

אין להיות רשום לשני קורסים במקביל. למד התלמיד קורס חובה או בחירה במקביל, לא יחשב הקורס במסגרת החובות לתואר. בדיקה זו נעשית רק בעת סגירת התואר. בכל מקרה של ספק יש לפנות מראש לוועדת ההוראה של המחלקה.

תכנית הלימודים – תואר שני ברפואת חירום

קורסי ליבה

מספר קורס	שם הקורס	נק"ז
47821001	סוגיות וציוני דרך ברפואת חירום ואסון	2
47821000	חקר היפגעות ואסונות	3
47821008	ניהול מערכות בריאות בשגרה ובחירום	3
47821002	מערכת הבריאות בישראל ובעולם	3
47821010	התנהגות אוכלוסיה בשגרה ובחירום	3
47821003	מוכנות למצבי חירום ואסונות	3
47822008	בריאות הציבור במצבי חירום	3
47822001	סטטיסטיקה ו-spss בחקר אסונות	1
	סה"כ נק"ז	21

קורסי חובה למסלול ללא עבודת גמר (10 נק"ז)

מספר קורס	שם קורס	נק"ז	חובה
47820008	אבטחת איכות ברפואת חירום	3	חובה
47822009	תקשורת במצבי חירום ואסון רפואיים	3	חובה
47822002-3	פרוייקט התמודדות בשגרה ובחירום	4	חובה

קורסי בחירה למסלול ללא עבודת גמר (סה"כ יש ללמוד 9 נק"ז)

מספר קורס	שם קורס	נק"ז	בחירה
47821007	שיטות מחקר איכותניות	3	בחירה
47822005	סיוע הומאניטרי	3	בחירה
47821011	היבטים פסיכו סוציאליים של מצבי חירום ואסון	3	בחירה
47822010	טראומטיזציה משנית ושחיקה במצבי חירום*	3	בחירה
47822006	כתיבה וקריאה מדעית	3	בחירה
	איומים חדשים ומתחדשים	3	בחירה
47822004	מדע וביצוע של החייאה לבבית במבוגרים	3	בחירה

47821009 מערכות ems בארץ ובעולם
3 בחירה הערה: לא כל קורסי הבחירה ניתנים בכל שנה.

קורסים למסלול עם עבודת גמר (19 נק"ז)

<u>נק"ז</u>	<u>שם קורס</u>	<u>מספר קורס</u>
3	כתיבה וקריאה מדעית	47822006
3	שיטות מחקר איכותניות	47821007
1	סמינר מחקר	47826666
12	עבודת גמר	47827777

* קורס זה ינתן בצורת ימי עיון ש"יחתכו" את תכנית הלימודים לאורך שנתיים

*לא כל קורסי הבחירה מוצעים בכל שנה. יתכן ויתווספו קורסי בחירה שאינם ברשימה זו